

Neurologie

Achtergrond

Neurologie

Een neuroloog behandelt patiënten met verschillende aandoeningen van de hersenen, het ruggenmerg, de zenuwen en de spieren. Het verhaal van de patiënt is voor de neuroloog van wezenlijk belang voor het stellen van de juiste diagnose. Daarom moet een neuroloog goed kunnen luisteren en doorvragen naar de exacte aard van de klachten.

Op de polikliniek melden zich patiënten met relatief veel voorkomende klachten, zoals hoofdpijn, geheugenstoornissen, duizeligheid, dubbelzien, uitvalsklachten door zuurstofgebrek in de hersenen (TIA). De meer zeldzame aandoeningen zoals epilepsie, multiple sclerose, hernia, beknelde zenuwen, voorbijgaande Parkinson, spierziekten en hersentumoren worden eveneens poliklinisch vastgesteld en behandeld. Ook het onderzoek naar de oorzaak van achterblijvende geestelijke ontwikkeling bij bepaalde kinderen is bij uitstek het werkterrein van de (kinder)neuroloog.

Op de verpleegafdeling behandelt de neuroloog voornamelijk mensen met een herseninfarct of hersenbloeding. Mensen met een hersenschudding en/of coma na een ongeluk vallen eveneens onder zijn of haar klinische zorg, evenals patiënten met infecties van het zenuwstelsel.

Neurologisch onderzoek bestaat uit het testen van verschillende functies van de hersenen en zenuwen met betrekkelijk eenvoudige hulpmiddelen. Door systematisch onderzoek kan de neuroloog vaak de plaats van de verstoring in het zenuwnetwerk bepalen.

Als het vermoeden bestaat dat er structurele afwijkingen zijn, zoals een rughernia of hersentumor, kunnen speciale foto's met behulp van CT- of MRI-scans opheldering geven.

Als de neuroloog het vermoeden heeft dat de patiënt lijdt aan epilepsie kan hij of zij besluiten tot het maken van een hersenfilmpje (elektro-encefalogram EEG).

Infecties stelt de neuroloog vast met behulp van een ruggenprik.

De laatste twintig jaar heeft de neuroloog de beschikking gekregen over veel nieuwe therapeutische mogelijkheden, waaronder acute behandeling bij (sommige) patiënten die een beroerte hebben gehad. Het beeld van de neuroloog als intelligente arts die precies kan aangeven wat er mis is en waar, maar die vervolgens de patiënt geen enkele behandeling kan bieden, is dan ook achterhaald.

De opleiding neurologie duurt zes jaar.

beroepskeuze

Ruim twee derde (67 procent) van de 67 ondervraagde neurologen blijkt tijdens de studie geneeskunde het vak neurologie te hebben overwogen. Daarnaast overwoog 25 procent van de respondenten psychiatrie, 24 procent inwendige geneeskunde en 24 procent huisartsgeneeskunde. Opvallend is het grote aantal specialismen dat men verder (in mindere mate) noemt. Het merendeel van de respondenten kwam direct in het vak terecht (97 procent).

De ondervraagde neurologen zijn tevreden met hun keuze; 91 procent geeft aan zeer tevreden te zijn, en 9 procent is enigszins tevreden.

beroepsgroep

De ondervraagde neurologen zijn gemiddeld 17 jaar geregistreerd in hun specialisme. 76 procent van de respondenten in ons onderzoek is man. De gemiddelde leeftijd is 50 jaar.

meest aantrekkelijke aspecten van neurologie

Een derde (34 procent) van de opmerkingen over de meest aantrekkelijke aspecten van de neurologie hebben betrekking op het patiëntencontact in het algemeen. *"Je hebt intensief en (vaak) lang contact met patiënten"*, aldus één van de neurologen.

29 procent van de respondenten noemt de gebruikte methodiek van anamnese en onderzoek om een diagnose te kunnen stellen als één van de meest aantrekkelijke kanten van hun vak. Veel respondenten gebruiken termen als: *"Pittige diagnostische puzzels."* Eén van de respondenten stelt: *"Het contact met patiënten (via anamnese en lichamelijk onderzoek) is meer dan bij enig ander specialisme de basis voor diagnostiek en beleid."*

Een kwart noemt *"De stormachtige vooruitgang van het vak op therapeutisch en technologisch gebied"* aantrekkelijk. 17 procent vindt de intellectuele uitdaging die de complexe neurologische problematiek met zich meebrengt één van de positieve kanten van hun beroep. Het feit dat het om een exact vak gaat, is voor 11 procent van de ondervraagden een prettig aspect.

minst aantrekkelijke aspecten van neurologie

30 procent van de respondenten noemt de vaak geringe kans op genezing van patiënten een onaantrekkelijk aspect van het werk. Eén respondent verklaart dit mede door: *"Het nog steeds onbehandelbaar zijn van een reeks neurodegeneratieve aandoeningen."*

Lange en onregelmatige werktijden zijn voor 17 procent een minder prettige kant. Stress en werkdruk worden door 11 procent genoemd. Eén neuroloog merkt op: *"Onaantrekkelijk zijn de diensten, de administratie, het honorarium en het feit dat het alleen in een ziekenhuis valt te beoefenen, maar dat geldt waarschijnlijk voor elk specialisme."*

wat de co-assistent moet weten als hij voor neurologie kiest

De neurologen geven zeer uiteenlopende antwoorden op deze vraag. De meeste opmerkingen hebben betrekking op één van de vele inhoudelijke aspecten van het vak. Zo stellen sommige neurologen dat een gedegen anatomisch en fysiologisch inzicht absoluut nodig is.

Daarnaast vindt 11 procent van de respondenten dat co-assistenten die voor neurologie kiezen, moeten weten dat een helder analytisch denkvermogen noodzakelijk is. 9 procent zegt hetzelfde met betrekking tot goede communicatieve vaardigheden. 8 procent vindt een zekere fascinatie voor het vak een voorwaarde. Eén van de neurologen vat het als volgt samen: *"Men moet het leuk vinden om te 'puzzelen' en uitleg te geven aan patiënten; er is veel kennis voor nodig en er is weinig 'spektakel'."*

Kritische factoren

autonomie

Neurologen ervaren volgens de ondervraagden veel autonomie in hun werk; op een schaal van 1 tot 10 geven ze gemiddeld een 8,1. Voor 84 procent geldt dat ze zoveel autonomie hebben dat ze een 8, 9 of 10 scoren. Een tweetal geeft met een score van 6 en 1 aan dat hun autonomie beperkt tot zeer beperkt is.

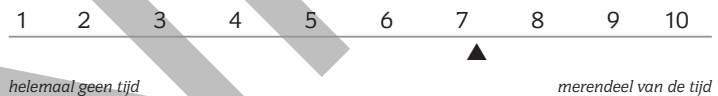
$$\bar{x} = 8,1 \quad \sigma = 1,2$$

patiëntenzorg

De gemiddelde score van 7,3 geeft aan dat een neuroloog meer tijd besteedt aan directe zorg voor de patiënt dan aan andere activiteiten. Ruim de helft van de respondenten geeft een 8 of hoger.

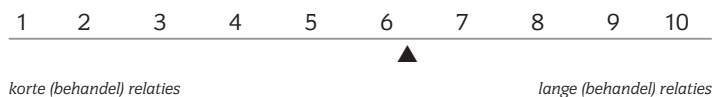
$$\bar{x} = 7,3 \quad \sigma = 1,7$$

continuïteit behandelrelaties

Neurologen hebben gemiddeld een fractie meer te maken met langdurige contacten dan met kortdurende contacten (score 6,2). De spreiding in antwoorden is echter hoog. 19 procent van de respondenten scoort dit aspect met een 4 of minder, tegenover 26 procent met een 8 of meer. Ruim de helft geeft op deze schaal een 5, 6 of 7.

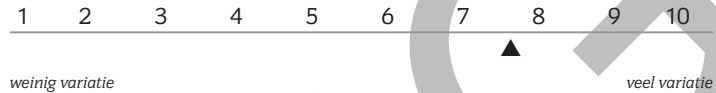
$$\bar{x} = 6,2 \quad \sigma = 1,9$$

variatie

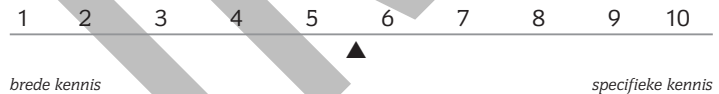
De gemiddelde score van 7,7 wijst erop dat neurologen voldoende variatie hebben in hun werk. Bijna een derde (30 procent) van de respondenten waardeert de afwisseling in hun werkzaamheden met een 9 of 10. Slechts 5 procent zegt met een score van 4 of minder weinig variatie in werkzaamheden te ervaren.

$$\bar{x} = 7,7 \quad \sigma = 1,5$$

vereiste deskundigheid

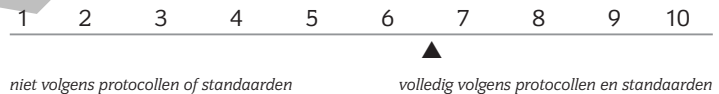
Neurologen zijn niet eenduidig in hun antwoord op de vraag of ze meer brede, dan wel meer specifieke kennis nodig hebben. De gemiddelde score van 5,6 illustreert dat. De antwoorden variëren sterk: 38 procent geeft een score van 4 of lager, 29 procent een score 5, 6 of 7, en 33 procent een score van 8 of hoger.

$$\bar{x} = 5,6 \quad \sigma = 2,5$$

standaardisering van werk

Protocollen spelen in de neurologie niet echt de hoofdrol, maar ze worden net wel in meerderheid gebruikt: gemiddelde van 6,6. Per neuroloog kan de situatie echter sterk verschillen: 14 procent scoort een 4 of lager, tegenover 27 procent dat een 8 of hoger geeft.

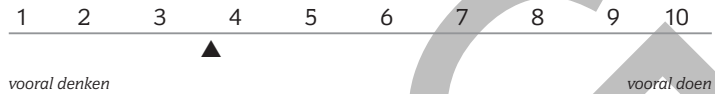
$$\bar{x} = 6,6 \quad \sigma = 1,6$$

denken versus doen

De neurologen zijn, met een gemiddelde score van 3,7, vooral van mening dat het een 'denk-vak' is. 73 procent geeft een score 4 of lager, tegenover 13 procent met een score van 7 of hoger.

$\bar{x} = 3,7$ $\sigma = 2,0$

medisch-technisch handelen

De neurologen zijn duidelijk van mening dat in hun vak de nadruk niet ligt op het medisch-technisch handelen. 71 procent geeft een score van 3 of minder.

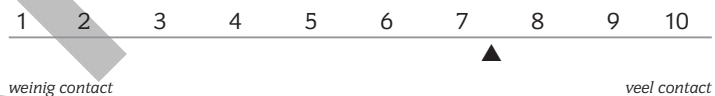
$\bar{x} = 3,1$ $\sigma = 1,7$

interactie andere medische disciplines

Een neuroloog heeft redelijk veel te maken met andere medische disciplines, zo blijkt uit de gemiddelde score van 7,3; ruim de helft (56 procent) van de respondenten geeft op deze schaal 8 of meer punten.

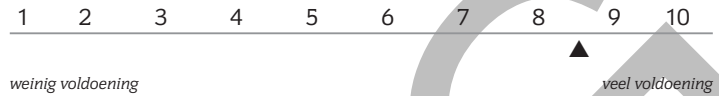
$\bar{x} = 7,3$ $\sigma = 1,8$

inhoudelijke voldoening

De neurologen blijken met een gemiddelde score van 8,5 zeer veel inhoudelijke voldoening uit hun vak te krijgen. Slechts 5 procent geeft een score van 6 punten of lager.

$$\bar{x} = 8,5 \quad \sigma = 1,1$$

werkdruk

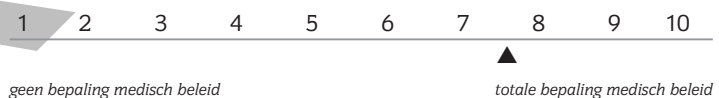
Neurologen geven met een gemiddelde score van 6,8 aan dat ze te maken hebben met behoorlijk wat stress en werkdruk. Een derde (31 procent) van de respondenten vindt, met een score van 6 of lager, dat ze 'gemiddeld' of zelfs weinig stress en werkdruk ervaren in hun werk.

$$\bar{x} = 6,8 \quad \sigma = 1,8$$

medische beleidsverantwoordelijkheid

Met een gemiddelde score van 7,6 geven neurologen aan dat ze de mogelijkheid hebben hun eigen medische beleid te bepalen. 8 procent geeft, met een score van 5 of minder punten, aan dat ze geen, of in mindere mate, zeggenschap hebben over het medische beleid.

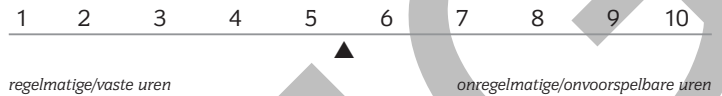
$$\bar{x} = 7,6 \quad \sigma = 1,3$$

regelmaat

De neurologen laten met een gemiddelde score van 5,4 weten dat hun werk eerder regelmatig dan onregelmatig is. Er zijn wel verschillen binnen de beroepsgroep. Zo zegt 34 procent zeer regelmatige werktijden te hebben, en geeft een score van 3 of minder, tegenover een kwart van de respondenten die op dit aspect juist een 8 of hoger scoort.

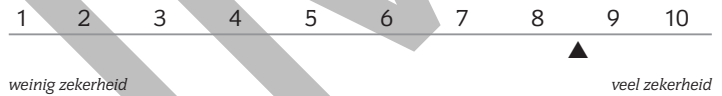
$\bar{x} = 5,4$ $\sigma = 2,5$

zekerheid

Neurologen ervaren veel zekerheid in hun positie, zo blijkt uit de gemiddelde score van 8,5. Een ruime meerderheid (85 procent) geeft op deze schaal zelfs een score van 8 punten of meer.

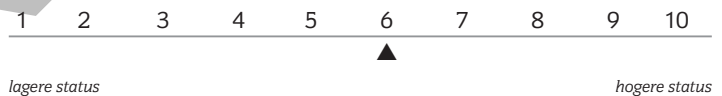
$\bar{x} = 8,5$ $\sigma = 1,2$

status ten opzichte van andere medische disciplines

Neurologen geven met een gemiddeld score van 6,0 aan geen hogere status, maar ook geen lagere status te bezitten dan andere medisch specialisten. Er zijn nauwelijks respondenten die aan de uiteinden van de schaal scoren; het overgrote deel (89 procent) geeft een score van 4 tot en met 8.

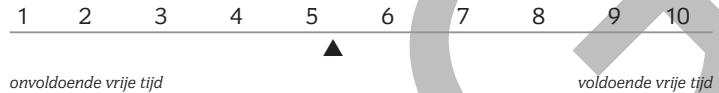
$\bar{x} = 6,0$ $\sigma = 1,6$

vrije tijd

Op dit punt verschillen de neurologen sterk van mening. Dit uit zich in een gemiddelde score van 5,2 met een hoge spreiding. Van de respondenten geeft 36 procent aan onvoldoende vrije tijd over te houden (score 3 of lager), tegenover 22 procent die aangeven voldoende vrije tijd over te houden (score 8 of hoger).

$$\bar{x} = 5,2 \quad \sigma = 2,5$$

werkomstandigheden

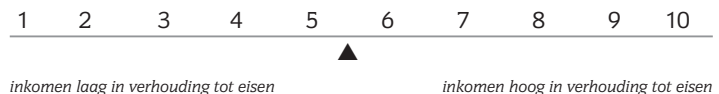
Neurologen geven aan dat ze gemiddeld genomen tevreden zijn over hun werkomstandigheden, zo blijkt uit het gemiddelde van 7,3. Slechts 8 procent lijkt, met een score van 4 of minder, echt ontevreden. Bijna de helft (48 procent) van de respondenten geeft een score 8 of hoger.

$$\bar{x} = 7,3 \quad \sigma = 1,7$$

inkomen

Wanneer neurologen hun inkomen vergelijken met de eisen die hun vak stelt, dan nemen zij met een gemiddelde score van 5,4 een middenpositie in. Ruim drie kwart geeft een score tussen de 4 en 7. Slechts weinig scores bevinden zich aan de uiteinden van de schaal.

$$\bar{x} = 5,4 \quad \sigma = 1,6$$

Beroepsuitoefening patiëntenpopulatie

Alle neurologen werken rechtstreeks met patiënten. Ze hebben gemiddeld 71 patiëntencontacten per week.

De werkzaamheden van de respondenten zijn voornamelijk poliklinisch (73 procent); 18 procent van het werk bestaat uit klinische contacten en 9 procent betreft telefonische contacten.

Leeftijdsopbouw:

65-plusser	36 %
Volwassene	51 %
Kind	9 %
Zuigeling/kleuter	4 %

De verhouding mannen-vrouwen onder patiënten is ongeveer gelijk (respectievelijk 49 procent en 51 procent).

Een neuroloog ziet het meest patiënten met chronische klachten (39 procent). Patiënten met acute klachten maken 18 procent van het geheel uit. Relatief gezonde patiënten komt een neuroloog ook redelijk vaak tegen: 9 procent wordt gekarakteriseerd als gezond en 30 procent wordt gezien als over het algemeen gezond, doch met gezondheidsklachten. Slechts 5 procent van de patiënten die een neuroloog ziet, is terminaal.

Ruim drie kwart (78 procent) van de gezondheidsklachten zijn lichamelijk van aard. Daarnaast zijn 13 procent psychisch en 12 procent psychosociaal van aard.

meest voorkomende symptomen/ziektebeelden/themata

Cerebrovasculaire aandoeningen (CVA, TIA)	64 %
Epilepsie	55 %
Hoofdpijn	55 %
Rugklachten	30 %
Bewegingsstoornissen	30 %
Ziekte van Parkinson	22 %
Hernia nucleii pulposi (HNP)	19 %

meest uitdagende symptomen/ziektebeelden/themata

Epilepsie	24 %
Cerebrovasculaire aandoeningen (CVA, TIA)	19 %
Bewegingsstoornissen	16 %
Ziekte van Parkinson	9 %
Multipale Sclerose (M.S.)	9 %

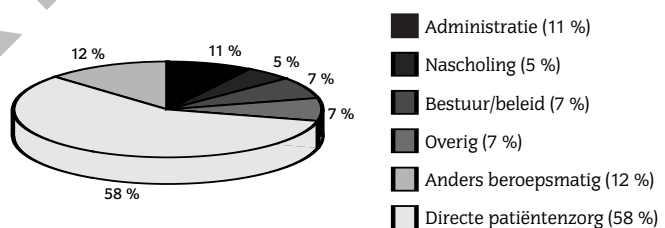
type praktijk

Van de ondervraagde neurologen is de helft alleen zelfstandig gevestigd, de andere helft werkt geheel in loondienst, 6 procent van de respondenten heeft een solopraktijk, 54 procent geeft aan in een groepspraktijk werkzaam te zijn. Ruim de helft (61 procent) oefent praktijk uit in een algemeen ziekenhuis tegenover 24 procent die werkzaam is in een academisch ziekenhuis. 6 procent heeft (ook) universitaire taken; bijna een tiende is (ook) werkzaam bij andere instellingen in de gezondheidszorg.

invulling werkweek

Neurologen hebben een gemiddelde werkweek van 52 uur. 15 procent van de respondenten werkt 40 uur per week of minder; ruim drie kwart werkt tussen de 40 en 60 uur. Slechts 9 procent van de ondervraagden zegt meer dan 60 uur per week te werken.

Per werkweek wordt de meeste tijd besteed aan directe patiëntenzorg: gemiddeld zo'n 30 uur. Aan andere beroepsmatige activiteiten, zoals lesgeven, onderzoek en advisering wordt gemiddeld 6 uur besteed. De procentuele verdeling van de uren over de verschillende soorten activiteiten is als volgt:

slotopmerking

Ruim de helft van de respondenten maakt van de gelegenheid gebruik om een laatste opmerking te maken. Deze opmerkingen zijn zeer divers; 12 procent van de respondenten waarschuwt er nog eens voor dat er veel kennis vereist is voor een goede uitoefening van het vak. Ook een goed analytisch denkvermogen is noodzakelijk, zegt 6 procent van de ondervraagden.

Een aantal letterlijke opmerkingen van de neurologen ter illustratie:

"Prachtig vak dat alleen goed uit te oefenen is als je 'er voor gaat'."

"Hoe om te gaan met oude mensen met een neurologische invaliderende ziekte; niet het doen, maar vooral het laten van een ingrijpende behandeling is van belang."

"Luisteren, kijken en nadenken is veel belangrijker dan lichamelijk onderzoek en medisch ingrijpen."

"In de neurologie zijn de komende decennia belangrijke en ingrijpende veranderingen te verwachten ten aanzien van diagnostiek en therapie."

gemiddelde scores voor kritische factoren

inhoud van het werk	gemiddeld	context beroepsuitoefening	gemiddeld
autonomie	8,1	werkdruk	6,8
patiëntenzorg	7,3	medische beleidsverantwoord.	7,6
continuïteit	6,2	regelmaat	5,4
variatie	7,7	zekerheid	8,5
vereiste deskundigheid	5,6	status	6,0
standaardisering	6,6	vrije tijd	5,2
denken versus doen	3,7	werkomstandigheden	7,3
medisch-technisch handelen	3,1	inkomen	5,4
interactie	7,3		
inhoudelijke voldoening	8,5		

Oefening

Als je het bovenstaande beroepsprofiel goed hebt doorgelezen, maak dan de volgende oefening:

Schrijf hieronder je top-vijf van kritische factoren;

Zet in kolom A de scores die je in de 'Voorbereiding' aan elk van deze factoren hebt gegeven;

Zet in kolom B de gemiddelde scores die je in het hierboven beschreven profiel aantroft;

Trek de scores in kolom B af van die in kolom A en schrijf het resultaat in kolom C;

Tel de cijfers in kolom C op. *Let op: negeer + en – tekens!*

Hoe dichterbij het totaal-getal bij de 0 ligt, des te waarschijnlijker het is dat dit specialisme aansluit bij je wensen. Verder onderzoek is natuurlijk geboden. Dit cijfer alleen zegt niet zoveel voordat je het hebt vergeleken met die voor andere specialismen!

Kritische factoren	A (jouw waardering)	B (gemiddelde score)	C (verschil)
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

Totaal:

ISBN: 90 71941 46 9
Copyright 1999

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNMG te Utrecht.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16b Auteurswet 1912, het besluit van 20 juli 1974, Staatsblad 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijke verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatie werken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de KNMG te wenden.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Daar waar 'hij' staat in de navolgende hoofdstukken, wordt ook 'zij' bedoeld.